

Akilerartarnermut Akitsuusisarnermullu Ataatsimiititaliap

Pisortanut akiitsut akilersinniarneqartarnerat pinaveersaartinneqarnissaallu pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut

Aningaasaqarnermut Naalakkersuisup saqqummiussaa

pillugu

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Siunnersuutip aappassaaneernejarnissaanut saqqummiussaq

Suliarinninnermi ataatsimiititaliap ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Niels Thomsen, Demokratit, siulittaasuat
Inatsisartunut ilaasortaq Harald Bianco, Inuit Ataqtigiit, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Hans Aronsen, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Karl Lyberth, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Aleqa Hammond, Siumut

Siunnersuutip UPA/2001-imi marsip 8-ani siullermeernejarluni suliarineqarnerata kingorna siunnersuut ataatsimiititaliap misissorpaa.

Siunnersuutip imaa siunertaalu

Inatsimmut siunnersuutip siunertaraa pinngitsaaliinikkut akiliisitsiniarnermi nukinnik atuiffiusunik iliuseqartarnerup annikillisaaviginissaa. Tamannalu pissaaq ilaatigut ilanngartuisinnaaneq pillugu aalajangersakkap kommunit paaqqinnittarfinni angerlarsimaffinnilu ulluunerani paaqqinninnermut, eqqakkanut pujoorfiillu paaviarneqarnerinut akiliutitut pisassarisaannut aammalu kommunit inuussutissarsiutitigut suliffeqarfinnut il.il. aningaasaliinermikkut inuussutissarsiutinik ineriartortitseqataasinnaaneranunat atatillugu pisassarisanut aamma atuuttunngortinneratigut, ilaatigullu ingerlaannartumik akiliisarnissamik aaqqissuussinnermut ilaanissamik piumasaaqateqarnikkut.

Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeernejarnera

Inuit Ataqtigiit siunnersuummut tapersersuipput, kissaatigaluguli GrønlandsBANKEN-ip tusarniaatitsineri akissuteqaatimini, siunnersuutip aningaaserivimmud kingunerisinnaasai pillugit oqaaseqaatigisai tamatumalu saniatigut pisortanut akiliinermi aningaasanik akiliisinnaajunnaarnermik siunnersuutip kinguneqarsinnaanera isiginiarneqassasut. **Demokratit** siunnersuummut tapersersuipput, pisortat akiitsunik akiliisitsiniartarnerannut tamanna oqilisaataasussaammat tamatumunnga peqatigitillugu allanik akiitsoqalernissamut

pinaveersimatitsisinnaammat. **Siumup** tunngaviatigut siunnersuummut tapersersuivoq, aammali oqaatigalugu ingerlaannartumik akiliisarnissamut pinngitsaaliissummik ilannguttarnissaq innuttaasunut nikerartunik/isertitalinnut imaluunniit isertitakitsunut ajornartorsiortitsilersinnaanera ernumanartutut isigalugu, tamannalu pillugu kaammattuutigalugu, akiitsut qanoq ittuunerisa sukumiisumik misissuiffigineqarnissaat. **Atassut** siunnersuummut tapersersuinngilaq, innuttaasut namminneq aalajangiisinnaatitaanerannik tamanna innarliinertut isigineqarmat, soorluttaaq aamma siunnersuutip innuttaasunut nikerartunik isertitalinnut nanertuutaalersinnaanera ernumanartutut oqaatigineqartoq.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninera

1. Akiitsut suuneri

Siunnersuutip suliarineqarneranut atatillugu ataatsimiititaliaq akiitsut suuneri pillugit nassuiaammik Naalakkersuisunit tigusaqarpoq (**bilag 1**), tassanga erserpoq, pisortanut akiitsut amerliartortut, naak annertusisamik akiliisitsiniarnikkut suliniartoqaraluartoq. Ataatsimiititaliap paasivaa, ilanngussamit ersertoq, akileeqqusissutit amerlanerpaartaat akiligassanut annikitsunut tunngassuusut, assersuutigalugu eqqaavilerinermut akiligassat, ilisimatitsissutigineqartut naapertorlugit innuttaasut nammineerlutik akilersortarunnaarsimasaat. Aammattaaq atuarneqarsinnaavoq, kommunit akileeqqusissutai arlallit, tassunga ilanngullugit atuinermut akitsuutit, meeqqerivinnut akiliutit il. il. pisassarineqartut annertuujusut, tamarmik annikitsuinnarnik aningaasartallit. Taakkuli aamma piumasaaqatinit minnerusutulli, allaffissornikkut nukippassuarnik atuinissamik aamma pisariaqartitsipput.

2. Ilanngartuisinnaatitaaneq

Pisortanut akiitsut akilersinniarneqartarnerat pinaveersaartinneqarnissaallu pillugit Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu akileraarutinut, utertitassanngorlugit ikiorsiissutinut, pilersuisussaataitanermut akilersuutinut siumoortumik tunniunneqartartunut, ineqarnermut tapersiisarnermut ataatsimiititaliamiit aningaasat attartortissimasaanut, inuussutissarsiutinut tapersiisarnernut ataatsimiititaliamiit aningaasat attartortissimasaanut aammalu kommunit inuussutissarsiutitigut suliffeqarfinnut aningaasatigut attartortissimasaanut akilerneqartussanngoreersimagaluartunut akiligassarisaanut naapertuuttunik utertoortissanit ilanngartuisinnaatitaapput.

Aammattaaq siunnersuutigineqarpoq, ilanngartuisinnaaneq pillugu aalajangersakkap annertusineqarnissaa kommunit, akileraarutinut akiliutaavallaarsimasunik utertitsilernermi pissarsisussap paaqqinnittarfinni angerlarsimaffinnilu ulluunerani paaqqinnittarnermut, eqqaanermut pujoorfinnillu paaviaanermut akiligassarisanut kiisalu kommunit inuussutissarsiutinik siuarsaniarlutik inuussutissarsiutitigut suliffeqarfinnut qularnaveeqqusiissuteqarnerisigut pisassarisanut akilerneqartussanngoreersimagaluartunut akiligassarisanut naapertuuttunik ilanngartuisinnaaneranut aalajangersagaq aamma annertusineqassasoq inuinnaat, pilersuisussaataitanermut akilersuutinik meeqqanut akilersuutinik annertusisanik aapparissimasamullu akilersuutinik akilerneqartussanngoreersimagaluartunik pisassarisaannut atuuttunngorlugu

Akilerarutitut akiliutaavallaarsimasunik utertoortissanit akitsuutiniillu kommunit pisassarisanik ilanngartuisinnaatitaanermittut periarfissaasa annertusineqarnissaat, ataatsimiititaliap isumaqataaffigisinnaavaa.

3. Ingerlaannartumik akiliisarnissamik aaqqissuussinermut ilanngunnissamik piunasaqaateqarnissaq

Siunnersuutigineqarpoq, inuit aamma inatsisitigut pisinnaatitaasut pisussaataasullu pisortanit pilersuutitullu sullissinertullu atuisutut, soorlu innaallagissamut, imermut, ineqarnermut, pujoorfiit paaviarneqarnerannut, eqqagassalerinermut imaluunniit ulluunerani paaqqinninnermut akiligassanik ingerlaannartumik akiliisarnermik aaqqissuussinermut nalunaarutiginninnissaat pisortat oqartussaasut piunasarinnagaat.

Ataatsimiititaliap maluginiarpa, ingerlaannartumik akiliisarnermik aaqqissuussinermut ilanngunnissamut piunasaqaateqarnermi tamatumuuna innuttaasut ataasiakkaat periarfissai pillugit nakkutilliisoqassanngitsaq, ataani immikkoortoq 3.1 naapertorlugu.

Tamanna tunngavigalugu ataatsimiititaliap oqaatigissavaa, siunnersuutip ingerlaannartumik akiliisarnissamut aaqqissuussinermut ilanngunnissamik piunasaqaammut tunngasortaa, tunngaviatigut iliuuseqarnissamik nalunaarutiginninnertut oqaatigineqarsinnaasoq. Takorlorneqarsinnaavorli innuttaasut amerlanerpaartaasa inatsimmi siunertarinqartumik malinnikkusussinnaanerit, pingaartumik inatsimmi allannguut paasisitsiniaanermik annertusisamik ilaqartinneqarpat, elektroniske atorlugu akiliisalernissamut periarfissat assigiinngitsut paasisitsiniutigineqarnissaat eqqarsaatigalugit. Ataatsimiititaliap nassuerutigissavaa, innuttaasut ilaasa inatsisip siunertaanik malinnikkusunnerannik tamatumu kinguneqarsinnaanera takorlorneqarsinnaasoq, tunngaviatigullu ataatsimiititaliap pissusissamisuunngitsutut isigalugu inatsisitigut iliuuseqartarnissamik piunasaqaatitaqanngitsumik nakkutigineqartussatulluunniit naatsorsuutigineqanngitsumik saqqummiussisoqarnissaa. Aammaattaaq ataatsimiititaliap ernumassutigaa, inatsimmut assortuuttumik iliuuseqarnerup allaffissornikkut suliaasaqarnerulernermik kinguneqaratarsinnaanera, tamannalu inatsisip siunertaanut assortuutuuvooq.

3.1 Tusarniaanermi akissuteqaatit erseqqissut

Grønlandsbankeq tusarniaatitsinermut akissuteqaammuni ilaatigut makkunuuna oqaaserisai maluginiarpai:

"Tassunga tunngatillugu GrønlandsBANKEN-ip oqaatigaa siunnersuut aningaaserivinnut nammakkersuivallaartoq, tassa akiliisarnermik sullissivimmut ilanngunnissamut piunasaqaateqarnerup kingunerisaanik, tassuunakkummi aningaaseriviit akiisorineqalersunik 1.000 kr.-it ataallugit annertussusilikkuutaanik annasaqaratarsinnaanermut akisussaalissammata."

"Aammattaaq GrønlandsBANKEN-ip oqaatigaa pisortanut akiliutit kingunerisaannik kontot imarisaannik sippuinernut matussusiinissaq pillugu pisortat aningaaserivinnut isumaqatigiissuteqartariaqartut, taamaaliornikkummi siunnersuutip atuutilersinnissaa oqinnerussamat."

Tamatumunnga Naalakkersuisut imatut akissuteqarput:

”Akiliisarnissamik sullissivimmut ilanngunniartut amerlinerisigut akiitsorineqalersunik annaasaqaratarsinnaaneq eqqarsaatigalugu GrønlandsBANKEN-ip isumakulunnera paasinarpoq. Kisiannili siunnersuummi tassungalu oqaaseqaatini takuneqarsinnaavoq siunnersuutikkut anguniarneqartoq ingerlaannartumik akiliisarnermik aaqqissuussinermut ilanngunnissamik piumasaqaat. Tassa pineqartoq tassaannaangilaq Nets-ip akiliisarnermik sullissinermik aaqqissuussineranut ilanngussinnaaneq, aammali aningaaserivikkut ingerlaannartumik nuussisarnikkut akiliisarnissamut ilanngussinnaaneq.”

”Siunnersuutikkut aningaaseriviit peqquneqanngillat aningaaseriviit immikkut annaasaqaatigisinnaasaannik nassataqartunik akiliinissamik isumaqatigiissusiortarnissaat. Tassami oqaaseqaatini allassimavoq aningaaseriviit kontomik imaluunniit akiliisarneq pillugu isumaqatigiissummik pilersitsinissamik itigartitsisinnaasut, tassalu aningaaseriviit maannakkornit allaanerusumik inissisimalernaviangillat.”

Naalakkersuisut akissuteqaataat ataatsimiititaliap tusaatissatut tiguaa, pingaarutilittut ersarilluinnarmat, maannakkut peruserineqartup inatsisissatut siunnersuusiornikkut allangortinneqarnissaa siunertaanngitsoq, tassalu aningaaseriviit kontomik pilersitsinariermi imaluunniit akiliisarnissamut isumaqatigiissusiorniartunik itigartitsisinnaanerat.

4. Aningaasanut karsinik matusinissamut inatsisitigut tunngavissaq

Aningaasanut karsinik matusinissamut siunnersuut inatsisitigut tunngavissiissaaq. Tamanna aningaasanut karsinik ingerlatsinerup akisuneranik patsiseqartinneqarpoq. Allaffissornikkut aningaasanut karsit pisortanut aningaasatigut nanertuutaapput, Tamatumani aamma nakkutilliinermut pinerlussinnaanermillu pinaveersaartitsinermut.

Innuttaasut ataasiakkaat ingerlaannartumik akiliisarnermik aaqqissuussinermut ilanngunnissamut periarfissaqanngikkunik siunnersuut naapertorlugu naammassissutaasumik allatut akiliisinnaassapput, soorlu girokorti atorlugu akiliinissamut.

Tassunga atatillugu ataatsimiititaliap oqaatigissavaa, tassalu innuttaasut aningaasanut karsinik atuisuusut kiisalu siuliani immikkoortoq 3.1 naapertorlugu innuttaasut ingerlaannartumik akiliisarnissamut aningaaserivimmik isumaqatigiissusiornissamut periarfissaqanngitsut akornanni taamatut inissimasoqarneranut nassuiaatissaqarluartoq. Naalakkersuisut siunnersuummi innersuussutigat ingerlaannartumik akiliisarnissamut aningaaserivimmik isumaqatigiissusiornissamut periarfissatut netbanke imaluunniit gerokorti atorsinnaagaat. Tassunga atatillugu ataatsimiititaliap oqaatigissavaa, tassalu innuttaasut ingerlaannartumik akiliisarnissamut aningaaserivimmik isumaqatigiissusiornissamut periarfissaqanngitsut taakkuusut annerusutigut aamma netbankeminik atuisinnaassanngitsut, ilaatigut aningaasaqarneq imaluunniit nunami sumiinnerat peqqutaalluni. Aammattaaq

ataatsimiititaliap maluginiarpa, girokortimik aaqqiissuteqarneq innuttaasumut aningaasartuutaasussaasoq, girokortimut ataatsimut kr. 30-init missaanik akiliuteqarnikkut. Tamanna ataatsimiititaliap eqqarsarnartoqartippaa, tassami ilimagineqarsinnaammat, innuttaasut taakkorpiat girokortimik aaqqiissummik atuisariaqartut amerlanertigut tassaasarmata appasinnerpaanik isertitaqartartut taamaalillutillu aamma aningaasaqarnikkut sanngiinnerusumik inissisimasartut.

Pisortat allaffissornikkut suliakkersorneqarnerisa sapinngisamik killilersimaarneqarnissaata pisariaqartuunera tunngaviatigut ataatsimiititaliap paasisinnaavaa, nassuerutigalugulu aningaasanut karsinik matusineq tassunga atatillugu pitsaasumik kinguneqarsinnaasoq, pingaartumik "NEM-konto-tut" ittumik aaqqiissummik ilaqartinneqarpat, assersuutigalugu Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Isumalioqatigiissitap innersuussutaatut "Kiffaqkonto-tut" ittumik aaqqiissusiornikkut, innuttaasunut tamanut naatsorsuussamik. Illuatungaatigullu innuttaasut aningaasanik akiliisinnanermut periarfissaasa peerneqarnissaa ataatsimiititaliap pissusissamisoorinngilaa, tamatumani innuttaasut sanngiinnerusut akiliuteqartinneqarlutik girokortimik aaqqiissut kisiat periarfissarilissappassuk.

5. Eqikkaaneq

Inuiaqatigiinni akiitsoqaleriartornissap sapinngisamik killilersimaarnissaanut Naalackersuisut siunniussaqaarnerat tunngaviatigut ataatsimiititaliap isumaqatigaa. Siunnersuutip siunertaasa piviusunngortinniarneri suli sulissutigeqqittariaqartut ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, ataatsimiititaliallu isumaa malillugu tamatumuuna periusissaliortoqarnissaa pisariaqassaaq, innuttaasut tamarmik ilaatinneqarnissaannik qulakkeerinnissinnaasumik. Tassunga atatillugu ataatsimiititaliap oqaatigissavaa, innersuussutigineqartut matumuuna isummerfiginngikkaluarlugit, tassalu Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Isumalioqatigiissitap innersuussutaani pingaarnerusuni allassimammat:

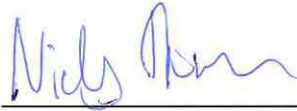
"Innuttaasut suliffeqarfiillu inatsiseqartitsinikkut isumannaatsuutinneqarnissaat isiginiarlugu, innuttaasunut, suliffeqarfinnut pisortanilu allaffissornerup annikillisarnissaanik, akileraarutinillu akiliisarnissap qulakkeernissaa akiitsoqalersartunillu ikilisitsiniarnermik kissaateqartoqarnera tunngavigalugu, Kiffaqkontop ineriartortinnissaata salliutinneqarnissaa, Isumalioqatigiissitap innersuussutigaa."

Ataatsimiititaliap ilisimavaa, kommunini ataasiakkaani paasisitsiniaanerit Aallartinneqareersut innuttaasut elektroniske atorlugu akiliisalernissaat anguniarlugu. Tassunga atatillugu Naalackersuisut qitiusutut paasisitsiniaanermut tapersersuinissaat ataatsimiititaliap kaammattuutigissavaa, tassami elektroniske atorlugu akiliisalernikkut qitiusumiit allaffissornermik suliaqarnermut tamanna iluaqutaasussaammat, ilaatigut allaffissornikkut sulianut oqalisaataalluni. Taamaattumik paasisitsiniaasoqarnissaanik pisussaaffiliineq kommuninut taamaallaat pisussaaffiussanngilaq.

Ataatsimiititaliap inassutigaa

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup siunnersuut akuerisassanngorlugu inassuteqaatigaa.

Taamatut oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu paasinninni naapertorlugu ataatsimiititaliap siunnersuut aappasaaniingassanngortippaa.

Niels Thomsen, Siulittaasoq

Harald Bianco

Hans Aronsen

Karl Lyberth

Aleqa Hammond

Kalaallit Nunaanni akiitsut agguataarnerat pillugu nassuiaat

Akiliisitsiniartarneq 2008-mi aprilimi qitiusumut ataatsimoortinneqarmat pisortanut akiitsut tamar-mik Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut nuunneqarput, tassanngaaniit akilersinniarneqarnissaat siunertaralugu. Pisortanut akiitsut tamarmiusut tigunerat suliassanullu allanut ilanngunniarnerat Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut suliassaasimavoq angisooq, taamaattumik ukiup siulliup aappaa-affap ingerlanerani pingaarnertullugu isumaginiarneqarsimavoq akiitsut tamarmiusut qaf-fannginnissaat. Qitiusumit akiliisitsiniartarnermik oqartussaasut aaqqissuussaanagerat 2010-mi suliari-neqarpoq suleriaatsillu assigiinngitsut atulersinneqarlutik, akiliisitsiniartarnermi sakkussat pigineqa-reersut tamakkiisumik atorneqarnissaat taamaatullu aamma akiitsunik akiliisitsiniartarneq pitsaasoq qulakkeerniarlugit akiitsut nutaat salliutillugit.

Akileraarutininut A-nut akiitsut 2010-p aallartinneraniit appariarsimapput, soorluttaaq kommuninut akiligassat amerlasuut amerligaluttuinnartunillu aningaasartallit akilersinniarneqartut. Pisortanulli akiitsut amerliartuinnarput, tamannalu Kalaallit Nunaanni kommuninut akiitsut eqqarsaatigalugit isumakulunnartumik ineriartornermik pissuteqarneruvoq.

Amerlinerat kommuninut akiligassat akilersinniarneqannginnerannik pissuteqanngilaq (akiligassat ilaallu ilanngullugit isumannaarneqartartut takutippaat akiliisitsiniarneq aningaasanngorlugu anner-tusiarortoq, tassalu kommuninut akiligassat pillugit suliassat katillugit 145.144-t katillugit 226,5 mio. kr.-inik aningaasartallit piffissami 01/01-2009-miit 01/11-2010-mut akiliisitsiniarnikkut ima-luunniit akilersinneqarsinnaanngitsutut naammassineqarput).

Kommuninulli akiligassat maassakkorpiaq ima amerlatigipput, allaat innuttaasut inatsisitigut qulak-keerneqarnissaat isumagiitigalugu arsaarinnissuteqartarnikkut periaatsit suulluunniit atoraluaraanni malinnaasoqarsinnaanani.

Akiligassat ilarparujussui aningaasartakitsuarsuuppup, soorlu eqqakkanut akiligassat inuuttaasut namminneq piumassutsiminnik akilissaajusarsimasaat.

Akiitsut ilaqarput akilersinniassallugit akiitsunit allanit pisariunerusunik. Tassani pingaartumik pi-neqarput aapparimasamut/meeqqanut akilersuutininut siumoortumik akilerallarneqartartunut kom-munit pisassarisaat, pisortat sullissinerannut kommuninut akiitsut kiisalu akileraarutininut akiitsut nu-taanngitsut. Ilanngussatut ilanngunneqartumi takuneqarsinnaapput akiitsut suuneri, qangarnisaaneri akiligassallillu akiliisinnaassusii naapertorlugit agguataakkat.

Ilanngussami takuneqarsinnaavoq kommuninut akiligassat amerlanerpaartaat tassaammata akiler-suutininut akiitsut (250 mio. kr.-it missingi). Suliassat 24.000-it missingi, 98 mio. kr.-it missinginik aningaasartallit ukiut tallimat sinnerlugit akiligassaareersimapput, taamaattumillu akissarsianit ilan-gaassuinnikkut akilersinniarneqarsinnaajunnaareersimallutik, tassalu pissarsiarineqarsinnaanngitsu-

tut taasariaallutik (akiitsut akiliisitsiniartarnermi periusissatut atorneqarsinnaasut tamaasa atorlugit angusaqarfiunngitsumik akilersinniarneqarsimagaluit). Sinneruttut 150 mio. kr.-it missingisa ilaat 88 mio. kr.-it missingi akilersuutininik akiliisussaataasut akiliisinnaassuseqannginnerisa kingunerisaanik pissarsiarineqarsinnaanngillat.

Akilersuutininut akiitsut 25 procentiisa missingisa kisimik akiliisitsiniarnikkut pissarsiarineqarsinnaanissaat piviusorsioruuvoq, sinnerilu 75 procentit pissarsiarineqarsinnaanngitsutut isigineqartariaqarlutik.

Aammattaaq ilanngussami takuneqarsinnaavoq kommuninut akileraarutininut akiitsut, qitiusumut ataatsimoortitsinermi Namminersorlutik Oqartussanit pisiarinqartut maanna 160 mio. kr.-iummata. Taakku ilaat 60 mio. kr.-it missingi ukiut tallimat sinnerlugit akiligassaareerput, aammalu 30 mio. kr.-it missingi akiligassallit akiliisinnaassuseqannginnerat pissutigalugu pissarsiarineqarsinnaanngitsutut isigineqarlutik. Akiligassat 25 procentiinnaat akilersinniarneqarsinnaasutut isigineqarsinnaapput, akiligassallu sinneri piiarneqartariaqarlutik.

Kiisalu pisortanit tunniunneqartartunut tunngatillugu kommuninut akiitsut maanna 95 mio. kr.-it missaanniipput. Taakkunanga 10 mio. kr.-it missingi ukiut tallimat sinnerlugit akiligassaareerput, taavalu 50 mio. kr.-it missingi akiligassallit akiliisinnaassuseqannginnerat pissutigalugu pissarsiarineqarsinnaanngitsutut isigineqarlutik. Akiligassat 25 procentiisa missingi akiliisitsiniarnikkut pissarsiarineqarsinnaassangatinneqarput.

Innuttaasut akiliisinnaanngitsut akiliinissaminnik kinguartitsinissamik qinnuteqarsinnaapput, taavalu akilersuutininut akiligassat akilersuisussaataasut akilersinnaasimannngisaattut uppernarsaatitallit kingorna piarneqarlutik. Akilersuutininut akiitsut amerliartuinnavissimasut akiligassallit akiliisinnaassuseqanngitsut amerlassusiinut naleqqiukkaanni oqaatigisariaqarpoq kommunit tamakkununga tunngasut pillugit ilitersuisussaataanertik tamakkiisumik isumaginngikkaat.

Kommuninut akiligassat allat, soorlu atuinermut akiliutit, ulluunerani paaqqinnittarfinniitsitsinermut akiligassat ilaallu ilanngullugit amerlasoorujussuupput, tamarmilli aningaasartamikkut suunngitsunnguullutik. Tamakkuli aamma akiligassat angisuut assigalugit allaffissornikkut suliaralugit pisariusuupput.

Pisortanut akiitsut amerlassutsimikkut qaffariarsimanerat akiliisitsiniartarnermik oqartussaasut ilisimavaat, taamaattumillu akiliisitsiniarluni sulinermik ingerlaavartumik aallartitsisimallutik, pisortanut akiitsut amerliartornerat illua'tungaanut saatinniarlugu.

Akiliisitsiniarluni sulineq marlutsigut isiginiagassaavoq:

- Akiitsunik pinaveersimatitsineq, pingaartumik pisortanut akiligassat mikinerusut, soorlu atuinermut akiliutit il.il. eqqarsaatigalugit kinguneqarluartussatut nalilerneqartoq.

- Akiliisitsiniarnivimmik suliaqarnej, tassa akiitsut akilersinniarneqarnerisigut, ilaatigut nammineq piumassutsimik tunngavilimmik isumaqatigiissutinik malinnaaviginninnikkut, ilaatigullu aamma pinngitsaaliilluni akiliisitsiniutit inatsisitigut tunngavillit (arsaarinnissutit, akisarsianit ilanngaassuinerit ilaallu ilanngullugit) iluaqutigalugit.

Akiliisitsiniarnermik Oqartussaasut ineriartortinneqartuarlutillu pitsanngorsaavigineqartuassapput, ilaatigut inatsisitigut suliniutit assigiinngitsut aallartinneqarnerisigut. Kingullermik tamanna pivoq Pisortanut akiitsut akilersinniarneqartarnerat pinaveersaartinneqarnissaallu pillugit Inatsisartut inatsisaata, pisortanut akiitsoqalernissamik pitsaaliunermik siunertaqartup allanngortinneqarnissaanik siunnersuutikkut.

Ilanngussaq – Akiitsut / inuiaqatigiit akiitsorilersimasaat, 2011.

Pisortanut akiitsut immikkoortunut pingaarnernut makkununga immikkoortitigaapput:

- 1) Angajoqqaat akiliutaat (meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnerinut).
- 2) Boligstøtte-mit taarsigassarsiat (BSU).
- 3) Erhvervsstøtte-mit taarsigassarsiat (ESU).
- 4) Pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut peqqussutaat (ikiorsiiissutit utertinneqartus-sat).
- 5) Akilersuutit (aapparimasamut/meeqqanut akilersuutit kommuninit siumoortumik akileqqaarneqarallartartut).
- 6) Sullissineq (pisortanut akiligassat ineqarnermut, innaallagissamut, imermut, kiassarnermut, eqqakkanut, paaviaanermut & ulluunerani paaqqinnittarfimmiittuuteqarnermut akiliutinit).
- 7) Akileraarutit (akileraarutit A-t, akileraarutissat sinneri, selskabit akileraarutaat, akitsuutit ilaallu ilanngullugit).
- 8) Allat (akiligassiissutit ilaallu ilanngullugit, imaaliallaannaq akilersinniarneqarsinnaanngitsut).

Skema immikkoortitaakkanut ima agguataagaavoq:

- A) Suliassat immikkoortut pingaarnert 8-t iluanni amerlassusii, akiligassat ukiut tallimat sinnerlugit inorlugilluunniit akiligassaareneri malillugit immikkoortitaakkat. ***
- B) Akiitsut immikkoortut pingaarnert 8-t iluanni amerlassusii, akiligassat ukiut tallimat sinnerlugit inorlugilluunniit akiligassaareneri malillugit immikkoortitaakkat. ***
- C) Suliassat immikkoortut pingaarnert 8-t iluanni amerlassusii, akiligassat ukiut tallimat inorlugit akiligassaareersut, kisianni akiitsullip aningaasarsiai akileraaruteqaataasussat ilisimaneqartut kingulliit ukiumut 160.000 kr.-init ikinnerusut. ****
- D) Suliassat immikkoortut pingaarnert 8-t iluanni amerlassusii, akiligassat ukiut tallimat inorlugit akiligassaareersut, akiitsullillu aningaasarsiai akileraaruteqaataasussat ilisimaneqartut kingulliit ukiumut 160.000 kr.-init amerlanerusut. ****

*** Akiligassat ukiut tallimat sinnerlugit akiligassaareersut Eqqartuussisarneq pillugu inatsimmi § 626, imm. 2 naapertorlugu unerartitsinikkut akilersinniarneqarsinnaanngillat. Akissarsianit ilanngaassuisarneq pisortanut akiitsunik akiliisitsiniartarnermi sakkussat pitsaasortatuarimmassuk, akiligassat ukiut tallimat sinnerlugit akiligassaareersut akilersinniarneqarsinnaanngillat amerlanerpaatigut periarfissaqassanngilaq.

**** Aningaasarsiat akileraaruteqaataasussat 160.000 kr.-it + akissarsiorlut ilanngaataat 10.000 kr.-it akileraarutit ilanngaatigitinnagit ukiumut tassaapput 170.000,00 kr.-it, taakkulu ”pisariaqartitavini arsaarinninninnissamik maleruagassat” (akiitsullip inatsisitigut malersorneqaraluarluni pigisat ilaannik pisariaqartitavini, aamma aningaasaatinik tigungminniinnarsinnaatitaanera) naapertorlugit ima ikitsigisorinarput allaat akissarsianit ilanngaassuilernissaq ajornarluinnassalluni.

Qulaani allasimasut kingunerisaannik isumaqarnarpoq akiitsut immikkoortoq ”D”-mi taaneqartut kisimik akiliisitsiniarnikkut pissarsiarineqarsinnaassasut.

Akiitsut immikkoortoq ”B”-mi naatsorsorneqartut 709 mio. kr.-it inulaarlugit amerlassuseqartut aammalu pisortanut akiitsut tamarmiusut 1,1 – 1,2 mia. kr.-iusut nikingassutaat ilaatigut tassaapput BSU-mut akiitsut pinngitsaaliilluni akilersinniagassatut A/S Inissiatileqatigiiffimmit INI-mit suli nassiuunneqarsimannngitsut, ilaatigullu tassaallutik akileraarutinut akitsuutinullu akiligassat, pingaartumik akileraarutit A-t/Sulisoqarnermut akitsuut akilersinniagassatut suli nuunneqarsimannngitsut kisiannili ingerlaavartumik akilersinniarneqartut.

Tabel Ax: Akiitsut akiligassanngorfii malillugit agguataakkat (akissarsianit ilanngaassuisoqarsinnaavoq).

	A – suliassat amerlassusii				B - akiitsut			
	Ukiut 5-it sinnerlugit	Ukiut 5-it inorlugit	Ilisimane-qanngilaq	Suliassat katillugit	Ukiut 5-it sinnerlugit	Ukiut 5-it inorlugit	Ilisimane-qanngilaq	Akiitsut katillugit
Angajoqqaat akiliutaat (1)	42	7.929	0	7.971	168.263	13.195.415	0	13.363.678
Boligstøtte (2)	22	84	0	106	859.054	3.352.526	0	4.211.580
Erhvervsstøtte (3)	14	6	104	124	232.977	880.728	61.082.766	62.196.471
Pisortanit ikiorsiissutit (4)	458	5.516		5.974	2.427.272	23.305.019		25.732.291
Akilersuutit (5)	24.513	36.289	3	60.805	98.707.862	158.230.830	49.039	256.987.731
Sullissineq (6)	4.132	89.696		93.828	10.396.304	85.676.965		96.073.269
Akilaraarutit (7)	13.472	19.381	152	33.005	59.470.777	103.300.624	1.616.134	164.387.535
Allat (8)	2.559	16.404	862	19.825	19.742.067	48.375.064	17.758.473	85.875.604
Katillugit	45.212	175.305	1.121	221.638	0	436.317.171	80.506.412	708.828.159

Najoqutaq: Akiler. Aqutsisoqarfik

Tabel Ax. Akiitsut aningaasarsiat akilaraaruteqaataasussat malillugit agguataakkat, akissarsianit ilanngaassuisoqarsinnaavoq.

	C – Aningaasarsiat akilaraaruteqaataasussat 160.000 kr.-it inorlugit				D – Aningaasarsiat akilaraaruteqaataasussat 160.000 kr.-it sinnerlugit				
	Inuit amerlassusii	Ukiui	Akiitsut	Akiitsut agguaqatigiissillugit	Inuit amerlassusii	Ukiui	Akiitsut	Akiitsunit tamarmiusunit pct.inngorlugu	Akiitsut agguaqatigiissillugit
Angajoqqaat akiliutaat (1)	309	39	9.786.053	132.150	93	43	2.536.682	19	53.151
Boligstøtte (2)	33	50	1.114.606	160.106	41	48	1.862.155	44	93.790
Erhvervsstøtte (3)	3	56	864.290	569.644	1	56	890	0	890
Pisortanit ikiorsiissutit (4)	2.016	41	16.416.594	32.723	652	42	6.220.822	24	25.669
Akilersuutit (5)	1.972	38	88.634.606	181.121	1.368	40	54.720.884	21	107.341
Sullissineq (6)	5.772	44	53.755.642	39.915	3.656	43	28.096.471	29	18.940
Akilaraarutit (7)	1.377	45	33.544.804	111.312	1.289	45	58.540.107	36	190.435
Allat (8)									
Katillugit	11.482	42	204.116.595	74.433	7.100	43	151.978.011	21	68.603

Najoqutaq: Akiler. Aqutsisoqarfik